

NORDLAND FYLKES ELDRERÅD

Årsmelding 2014

FOLKEFRAMSKRIVNING

KOMMUNER I NORDLAND FYLKE FORTS.

Antal 67-79 år:

Antall 80+ år:

	2015	2020	2030	Økning	2015	2020	2030	Økning
Fauske	1194	1385	1481	287	495	528	878	383
Sørfold	313	362	308	-5	112	121	220	108
Steigen	369	433	435	66	162	168	270	108
Hamarøy	253	314	305	52	116	110	187	71
Tysfjord	298	333	324	26	112	126	208	96
Lødingen	315	350	367	52	165	156	228	63
Tjeldsund	202	230	196	-6	101	97	148	47
Evenes	202	256	216	14	92	88	157	65
Ballangen	364	411	435	71	155	175	258	103
Røst	60	66	100	40	37	35	42	5
Værøy	104	111	98	-6	38	48	72	34
Flakstad	197	190	211	14	101	115	130	29
Vestvågøy	1199	1460	1664	465	599	605	895	296
Vågan	984	1251	1462	478	479	483	759	280
Hadsel	1047	1217	1241	194	429	461	752	323
Bø	448	418	437	-11	234	249	280	46
Øksnes	543	614	680	137	225	255	392	167
Sortland	998	1240	1516	518	412	418	732	320
Andøy	700	777	776	76	320	341	505	185
Moskenes	172	162	167	-5	87	94	110	23

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Høy nasjonal vekst. Juni 2012

FORORD

Nordland fylkes eldreråd driver sin virksomhet i henhold til Lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd og reglement vedtatt av fylkesutvalget i juni 1992. Reglementet er seinere blitt revidert, sist i 2010. Både loven og reglementet slår fast at eldrerådet hvert år skal utarbeide melding om sin virksomhet fra året som gikk. Årsmeldinga oversendes fylkestinget og behandles som egen sak på fylkestinget.

Årsmelding for 2014 gir blant annet informasjon om hvilke saker Nordland fylkes eldreråd har behandla på sine møter i 2014, høringsuttalelser som er avgitt, samt erfaringsutveksling og skoloring gjennom deltakelse i konferanser og møter, både i og utenfor fylkeskommunen.

Et viktig dokument for eldrerådets arbeid er Eldrepolitisk program 2014 – 2017 med undertittelen Aktive eldre – i trygt miljø. I 2014 har fylkeseldrerådet vært opptatt av å følge opp de temaene og tiltakene som er vedtatt i Eldrepolitisk program. Det har vært gjort på ulike måter, f.eks. på fylkeseldrerådets møter, gjennom henvendelser til myndigheter, kommunale eldreråd og på Tema- og opplæringskonferansen i september.

Kari Sletten
leder Nordland fylkes eldreråd

Kari Sletten, leder

NORDLAND FYLKES ELDRERÅD 2011 – 2015

Valgt etter forslag fra pensjonistforeninger og andre organisasjoner i Nordland som arbeider med eldresaker:

Medlemmer:

Kari Sletten, (leder)
Utdanningsforbundet

Karsten Kristoffersen, (nestleder)
Pensjonistforbundet

Otto Benjaminsen,
Henningsvær Pensjonistforening

Berit Lorentsen, til 1. juli
LOP Midt-Helgeland*

Thor Bjørn Eriksen,
Narvik Jernbanepensjonisters forening

*Berit Lorentsen fratrådte 1. juli. Anna Jakobsen møter som fast medlem i Nordland fylkeseldreråd resten av perioden.

Valgte medlemmer fra fylkestinget:

Arne Ivar Mikalsen, V

May Anne Brand, H

Medlemsoversikten med e-postadresser er tilgjengelig på eldrerådets hjemmesider.

Arbeidsutvalget for valgperioden 2011 – 2015 består av:

Leder	Kari Sletten
Nestleder	Karsten Kristoffersen
Administrasjon	Tone-Lise Fische

Personlige varamedlemmer:

Anne-Lise Steinbach,
Pensjonistforbundet

Hans Bordevich,
Grane Pensjonistforening/
Pensjonistforbundet

Nils Bøe,
Telepensionistenes Forening
Bodø/Salten

Anna Jakobsen, til 1. juli
Vefsn eldreråd

Ingvald Sørensen,
Hamarøy Pensjonistforening/
Pensjonistforbundet

Eldrerådet har fast rådgiver/sekretær og stillingshjemmelen er 50 %.

FOLKEFRAMSKRIVNING

FYLKER

ANTALL 67-79 ÅR:

	2015	2020	2030	Økning	Rel. økn
Østfold	31805	37190	42987	11182	35,20 %
Akershus	54506	64224	78144	23638	43,40 %
Oslo	47028	56749	67832	20804	44,20 %
Hedmark	23767	28245	31768	8001	33,70 %
Oppland	22747	26528	29841	7094	31,20 %
Buskerud	28839	34390	40127	11288	39,10 %
Vestfold	26312	30907	37295	10983	41,70 %
Telemark	19658	23267	26403	6745	34,30 %
Aust-Agder	11850	14355	17036	5186	43,80 %
Vest-Agder	16935	20126	24549	7614	45,00 %
Rogaland	37314	45802	58045	20731	55,60 %
Hordaland	46635	55924	66902	20267	43,50 %
Sogn og Fjordane	11650	13769	16422	4772	41,00 %
Møre og Romsdal	27330	33627	39819	12489	45,70 %
Sør-Trøndelag	29124	34931	40660	11536	39,60 %
Nord-Trøndelag	15309	18268	20552	5243	34,20 %
Nordland	27512	31934	35998	8486	30,80 %
Troms	16746	20110	22641	5895	35,20 %
Finnmark	7705	9272	10317	2612	33,90 %

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Høy Nasjonal vekst. Juni 2012.

FOLKEFRAMSKRIVNING LANDSBASIS

Antall 67 – 79 år:

	2012	2020	2030	Økning
Nordland	24 259	31 934	35 998	11 739
Hele landet	433 018	599 618	707 338	247 20

Antall 80+ år:

	2012	2020	2030	Økning
Nordland	12 313	13 041	19 904	7 591
Hele landet	221 583	323 462	327 615	151 032

ELDRERÅDETS BUDSJETT/REGNSKAP FOR ÅRET 2014:

Eldrerådets budsjett for 2014 var på kroner 705 602,-

Lønn til sekretariat inngår i budsjettet.

Eldrerådet står fritt i å bruke midlene innenfor den gitte rammetildelingen.

ELDRERÅDETS MØTEVIRKSOMHET 2014

Nordland fylkes eldreråd har avholdt fem møter. Eldrerådet har behandlet 50 saker fordelt på 22 fylkestingsaker og 28 egne saker. I tillegg kommer referatsaker.

Møtene ble holdt:

6. februar
24. mars
20. mai
2. oktober
20. november

Alle møtene ble holdt i Bodø, med unntak av møtet 20. mai som ble avholdt i Drammen i forkant av konferansen for fylkeseldreråd.

Sakslister, saker og protokoller er tilgjengelige på fylkeskommunen sine hjemmesider.

Arbeidsutvalget har hatt to møter, 26.6 og 14.10. Arbeidsutvalget har behandlet seks saker.

MØTE MED FYLKESORDFØRER OG GRUPPELEDERE I FYLKESTINGET

Foran hver samling i fylkestinget inviteres eldrerådets leder og sekretær til møte med fylkesordfører og gruppelederne sammen med representanter for Ungdommens fylkesting og Rådet for likestilling av funksjonshemmede. På disse møtene blir eldrerådets protokoll lagt fram og gjennomgått. Det blir spesielt lagt vekt på fylkestingssaker som eldrerådet har merknader til. Gruppelederne blir bedt om å ta disse sakene til de respektive komiteer. Det skrives referat

fra møtene

Møtene ble holdt:

12. februar
2. april
21. mai (fylkeseldrerådet deltok ikke på dette møtet på grunn av deltakelse på Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd i Drammen)
9. oktober
26. november.

ARBEID MED ELDPOLITISK PROGRAM 2014 – 2017

Fylkeseldrerådet vedtok Eldrepolitisk program 2014 – 2017 i 2013, sak 002/14. Eldrepolitisk program 2014 – 2017 ble endelig vedtatt av fylkestinget i sak 018/14.

Hovedtema i eldrepolitisk program er:

- Aktive eldre
- Arbeidslivet og eldre
- Bolig
- Helse og omsorg
- Kultur
- Minoriteter
- Service
- Transport

Eldrerådet har valgt å følge opp Eldrepolitisk program gjennom behandling av ulike tema i programmet på sine møter.

Tema som så langt har vært behandlet er:

- Arbeidslivet og eldre sak 024/14
- Aktive eldre sak 034/14
- Minoriteter sak 047/14

Alle temaene har vært fulgt opp i etterkant av møtet.

REPRESENTASJON

Regionalt brukerutvalg for Helse Nord RHF 2014 - 2016

Medlem
May Anne Brand, Vefsn, politisk representant
(H) Nordland fylkeseldreråd

Varamedlem
Kari Sletten, leder Nordland fylkes eldreråd

Brukerutvalget for Nordlandssykehuset 2014-2016

Medlem
Kari Sletten, leder Nordland fylkes eldreråd

Brukerutvalg Helgelandssykehuset 2014-2016

Medlem
Anna Jakobsen, medlem Nordland fylkes eldreråd

Brukerutvalg for sykehusapotekene

Medlem
Kari Sletten, leder Nordland fylkes eldreråd

Brukerutvalg Universitetssykehusene i Nord-Norge

Varamedlem
Thor Bjørn Eriksen, medlem Nordland fylkes eldreråd, fram til 1. mai

Deltakelse i arbeidsgrupper:

Plangruppe for "Regional plan for bibliotek i Nordland 2015-2025"

Kari Sletten, leder Nordland fylkes eldreråd

Arbeidsgruppe for forebygging av selvmord

May Anne Brand, Vefsn, politisk representant
(H) Nordland fylkeseldreråd

Arbeidsgruppe for psykisk helseplan for barn og ungdom (Helse Nord)

May Anne Brand, Vefsn, politisk representant
(H) Nordland fylkeseldreråd

Arbeidsgruppe for plan i psykisk helse for voksne (Helse Nord)

May Anne Brand, Vefsn, politisk representant
(H) Nordland fylkeseldreråd

KONFERANSER 2014

Flere aktive og sunne år – konferanse i regi av Forskningsrådet

Konferansen hadde undertittelen *Hvordan møter vi eldrebølgen?*

Av temaene på konferansen kan nevnes:

- Fremtidens arbeidsliv og kunnskapsbehov
- Sykdomsbyrden i Norge i lys av den demografiske utviklingen
- Helse- og omsorgstjenester for «de nye eldre»

Forskningsrådet vil at det skal forskes mer på spørsmål som blir vesentlig viktigere når andelen eldre i befolkningen øker.

Satsingen skal konsentreres om tre utfordringer:

1. Endring i sykdomsbildet og omsorgsbehov
2. Behov for økt produktivitet og kompetanse og i helse- og velferdssektoren
3. Behov for økning i samfunnets arbeidsstyrke

Konferansen ble arrangert i Oslo 28. januar.

Fylkeseldrerådet var representert på konferansen ved leder Kari Sletten.

UTVALG AV SAKER SOM ER BEHANDLET I ELDRERÅDET I 2014

001/14 Egen sak	Nordland fylkes eldreråd – Årsmelding 2013
002/14 Egen sak	Eldepolitisk program 2014-2017
003/14 Egen sak	Høring - Regional handlingsplan for habilitering 2014 - 2017
004/14 Egen sak	Høring - Regional handlingsplan for rehabilitering 2014 - 2017 14/5184
005/14 Egen sak	Høring - Regional handlingsplan for geriatri i spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge 2014 – 2017
014/14 FT sak 034/14	Handlingsplan for folkehelsearbeid 2013 – 2016
015/14 FT sak 035/14	Ungdomspolitisk plattform – rullering av ungdomspolitisk handlingsprogram
016/14 FT sak 036/14	Lærlingplasser i fylkeskommunale institusjoner – etablering og inntak
017/14 FT sak 038/14	Narvik torv
019/14 FT sak 047/14	Framtidig ferjesamband Svolvær – Skrova – Skutvik
023/14 Egen sak	Den kulturelle spaserstokken
025/14 FT sak 067/14	Retningslinjer kulturbygg Nordland
026/14 FT sak 068/14	Sykefraværstatistikk - Nordland fylkeskommune
027/14 FT sak 069/14	Melding - samfunnsregnskap for likestilling og diskriminering i Nordland
028/14 FT sak 072/14	Mobbeombudsordning i Nordland
031/14 Egen sak	Budsjett 2015 – Nordland fylkes eldreråd
036/14 FT sak 098/14	Økonomiske forutsetninger for 2015-2018
037/14 FT sak 100/14	Forslag om fredning av Bodø jernbanestasjon, Bodø kommune
038/14 FT sak 108/14	Status og framdrift helsefremmende skoler
039/14 FT sak 111/14	Nordland fylkesting - reduksjon antall fylkestingsrepresentanter fra oktober 2015
040/14 FT sak 112/14	Varslingsordningen i Nordland fylkeskommune
042/14 FT sak 123/14	Et nyskapende Nordland- Innovasjonsstrategi for Nordland 2014 – 2020
046/14 Egen sak	Høring - Regional plan for bibliotek i Nordland 2015-2025
049/14 FT-sak 150/14	Parlamentarisme i Nordland fylkeskommune - spørsmål om endring av styringsmodell
050/14 FT-sak 152/14	Oppstartmelding om regional plan - By og regionsenterpolitikk for Nordland
051/14 FT-sak 156/14	Budsjett - økonomiplan for Nordland fylkeskommune 2015

UTVALG AV REFERATSAKER SOM ER BEHANDLET I 2014

Fylkeseldrerådet har behandlet 76 referatsaker i 2014. En stor del av referatsakene er protokoller fra andre eldreråd, både kommunale eldreråd i Nordland, men også andre fylkeseldreråd, Sametingets eldreråd og Statens seniorråd. Fylkeseldrerådet mottar også årsmeldinger fra eldreråd i andre fylkeskommuner.

Bodø,

Kari Sletten
leder

Tone-Lise Fische
rådgiver/sekretær

Møte med leder av Sametingets eldreråd Inga Karlsen på fylkeseldrerådets møte 20.11

Møtet kom i stand etter initiativ fra fylkeseldrerådet og som oppfølging av *Eldrepolitisk program*.

Arbeidsutvalget hadde møte med økonomirådgiver John Kristiansen 14.10.

SAMARBEID OG KONTAKT MED KOMMUNALE ELDRERÅD

Nordland fylkes eldreråd synes det viktig å ha et tett og godt samarbeid med de kommunale eldrerådene. Man erfarer likevel at det kan være vanskelig å nå frem med informasjon til eldrerådene.

Fylkeseldrerådet har ingen overordna funksjon i forhold til de kommunale eldrerådene. Men saker som blir initiert av fylkeseldrerådet, bør kommunale eldreråd ta tak i. En viktig informasjonskanal mellom fylkeseldreråd og kommunale eldreråd er utveksling av møteprotokoller og deltakelse på møter og konferanser.

Nedenfor følger noen eksempler på saker som har vært på agendaen i 2014

- Uttalelse om tilgjengelighet Referat sak 036/14
- Omsorg og pleie – pårørendepolitikk Referatsak 043/14
- Eldre og tannhelse Referatsak 051/14
- Dagaktivitet for demente og pårørendeskoler for pårørende til demente Referatsak 054/14
- Nominasjon av eldre på partienes lister til kommune- og fylkestingsvalget 2015 ER-sak 034/14
- Brev til Arbeidsdepartementet med oppfordring til å sette i gang forsøk med redusert arbeidsgiveravgift for eldre arbeidstakere ER-sak 024/14
- Fordeling av midler – Den kulturelle spaserstokken

- ER-sak 035/14 og sak og AU-sak 005/14
- Kartlegging av kommuner med frivillighetssentral ER-sak 034/14
- Planlegging og gjennomføring av tema- og opplæringskonferansen i september ER- sakene 006/14, 011/14, 021/14, 032/14 og AU-sak 001/14.

Noen av sakene er meldt inn fra kommunale eldreråd, mens andre er eksempler på oppfølging av *Eldrepolitisk program*.

HØRINGSUTTALELSER OG ANDRE UTTALELSER I 2014

- Regional handlingsplan for habilitering
- Regional handlingsplan for rehabilitering
- Regional handlingsplan for geriatri

Dette er hørings svar til planer for Helse Nord.

ANNET

Den kulturelle spaserstokken

Fordeling av midler fra *Den kulturelle spaserstokken* ble i 2014 flyttet fra kulturdepartementet til fylkeskommunene. Ordningen har som formål å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det kan utvikles gode kunst- og kulturprosjekter for eldre lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk.

I Nordland fylkeskommune ble det bestemt at fylkeseldrerådet, i samarbeid med Kultur- og miljøavdelingen, skulle ha ansvar for dette.

Nordland fikk kr 1 994 000 til fordeling for 2014. Fylkeseldrerådet behandlet 27 søknader, på til sammen 70 tiltak, fra 35 kommuner. Det ble søkt om tilsammen om kr 3 619 100,-.

Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd 2014

Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd arrangeres hvert år, og fylkeseldrerådene bytter på å ta ansvar for arrangementet. I 2014 ble konferansen holdt i Drammen. Konferansen gikk over tre dager (20. – 22. mai) og hadde mange interessante innlegg. Blant annet hadde ny leder for Statens seniorråd, Wenche Frogn Sellæg, innlegg om det nye rådet og deres mandat, som nå er noe begrenset i forhold til tidligere. Fokus skal nå være på aldersdiskriminering og spørsmålet om hvordan få eldre til å jobbe lenger.

Kartlegging og oppsummering av fylkeskommunale rådsordninger ble presentert. Undersøkelsen ble gjennomført av NIBR på oppdrag av Kommunal- og Moderniseringsdepartementet senhøstes 2013. Fylkeseldrerådet i Nordland deltok i spørreundersøkelsen som er grunnlag for rapporten.

Universell utforming og velferdsteknologi var viktige tema på konferansen. Statsråd Solveig Horne hadde innlegg om *Universell utforming - status/fremtidsplaner*. Deltakerne fikk en interessant innføring i velferdsteknologi og verdighet gjennom foredrag og omvisning på Vitensenteret i Drammen.

Andre viktige tema som ble tatt opp var Frivillighetens betydning for samfunnet og Aldersdiskriminering.

Som tidligere fikk alle medlemmene av rådet tilbud om å delta, noe alle bortsett fra et medlem benyttet seg av. Sekretær/rådgiver deltok også.

Tema- og opplæringskonferansen 2014

Fra 10. - 11. september ble det arrangert Tema- og opplæringskonferanse i Bodø i regi av fylkeseldrerådet. Hovedtema for konferansen var folkehelse, og målgruppa var kommunale eldreråd i Nordland.

Innleggene hadde ulike vinklinger på temaet folkehelse, men flere trakk fram at det er bra, og fullt ut mulig, for eldre å være aktiv.

Innlegg:

- Åpning ved fylkesvaraordfører Peter Eide Walseth
- *Morgendagens aktivitetssenter* ved Tone Bye
- *Hvor lenge skal vi jobbe?* Aktuelt fra Statens seniorråd v/medlem Rita Lekang
- *Kartlegging av kommunale og fylkeskommunale rådsordninger. Resultat av spørreundersøkelse til eldreråd i hele landet*

- Eldrepolitisk program Nordland fylkeskommune 2014-2017, v/leder av fylkeseldrerådet Kari Sletten
- Har humor betydning for helse og mestring av stress? v/professor emeritus Sven Svebak
- Avtaler om folkehelse med kommunen v/ rådgiver Tone-Lise Fische
- Aktive eldre v/tidligere kommuneoverlege Torgeir Wiik
- Frisklivsdosetten – systematisk aktivitet og livsglede i institusjonene i Meløy v/ prosjektleder og spesialsykepleier Karin Rømo Sandvik i Gode Øyeblikk
- Forebyggende hjemmebesøk til eldre v/ prosjektleder UHT Nordland/prosjektleder forebyggende hjemmebesøk Hilde Sollund
- Evaluering/avslutning ved Kari Sletten

Konferansen samlet 31 deltakere fra 18 eldreråd, inkludert fylkeseldrerådet. Det er sendt ut et hefte med presentasjoner og referat fra innleggene til alle som deltok.

ordfører Peter Eide Walseth

psum

Årsmøte Pensjonistforbundet Nordland 11. - 12. mars

Nestleder Karsten Kristoffersen representerte Nordland fylkes eldreråd på årsmøtet i Nordland Pensjonistforbund. Årsmøtet ble avholdt 11. og 12. mars.

Brukerkonferanse i Helse Nord 13. og 14. mai

Deltakere fra fylkeseldrerådet: Kari Sletten, May Anne Brand og Anna Jacobsen

Opplæring av brukerutvalg i Helse Nord 15. mai

Deltakere fra fylkeseldrerådet: Kari Sletten, May Anne Brand og Anna Jacobsen.

Mellomårskonferanse for pensjonistene i Fagforbundet 28. - 29. april

Leder av fylkeseldrerådet var invitert for å orientere om eldrerådets funksjon og oppgaver i kommuner og i fylkeskommunen.

Den 7. erfaringskonferansen 2014 i Drammen 1. og 2. september

Arrangør for denne årlige erfaringskonferansen er Prosjekt-forum for forebyggende og helsefremmende arbeid for eldre. Dette er et samarbeidsorgan mellom kommunene Bærum, Drammen, Hamar, Lier, Trondheim, Tønsberg og Ålesund.

Årets konferanse tok opp ulike tema, bl.a.

- Helsefremmende og forebyggende hjemmebesøk
- Selvmord hos eldre, kan vi forebygge
- Morgendagens omsorgstjeneste – hvordan få den alderdommen vi ønsker?
- Eksistensielle utfordringer i alderdommen.

Konferansen ble arrangert i Drammen 1. og 2. september

Fylkeseldrerådet var representert på konferansen ved leder Kari Sletten.

50-årsjubileum Pensjonistforbundet Nordland på Rognan 13. september

Leder av fylkeseldrerådet, Kari Sletten, var invitert som gjest på jubileumsfeiringa.

Leder Nordland Pensjonistforbund, Anne-Lise Steinbach

MØTER MELLOM FYLKESELDRE RÅDET OG ANDRE

Felles eldrerådsmøte for kommunene i Vesterålen og Lødingen

Møtet ble avholdt på Myre i Øksnes 24. april. Representanter for eldrerådene i Andøy, Bø Lødingen, Sortland og Øksnes deltok på møtet. Fylkeseldrerådet var representert ved Kari Sletten (leder) og Karsten Kristoffersen (nestleder).

Retningslinjer for eldrerådenes samarbeidsutvalg for Vesterålen/Lødingen ble godkjent på møtet. Videre ble det orientert om Samhandlingsreformen i Vesterålen. Hoved-tema på møtet var *Aktivitet for eldre, en viktig del av folkehelsearbeidet* v/Torgeir Vik.